

Ocena wpływu zasad ujmowania umów leasingowych według MSSF 16 „Leasing” na sprawozdania finansowe wybranych spółek notowanych na GPW

Stanisław Hońko*

Streszczenie: *Cel* – analiza możliwego wpływu uregulowań MSSF 16 „Leasing” na strukturę aktywów i pasywów na przykładzie sprawozdań finansowych wybranych emitentów papierów wartościowych, których akcje są notowane na GPW w Warszawie.

Metodologia badania – w części wprowadzającej posłużono się metodą analizy piśmiennictwa, w szczególności najnowszych regulacji w zakresie leasingu. W części empirycznej zastosowano metodę badania dokumentów.

Wynik – wynikiem badań na podstawie próby nielosowej emitentów papierów wartościowych notowanych na GPW jest stwierdzenie, że nowy model leasingu wprowadzony przez MSSF 16 nie będzie miał znaczącego wpływu na pozycje bilansu i rachunku zysków i strat.

Oryginalność/wartość – MSSF 16 jest najnowszym standardem wydanym przez IASB, a analizy jego możliwych skutków w polskich warunkach nie były dotąd publikowane.

Słowa kluczowe: MSSF 16, leasing, analiza ujawnień w sprawozdaniach finansowych

Wprowadzenie

Wprowadzenie w styczniu 2016 roku MSSF 16 „Leasing” jest dobrym momentem do dyskusji o zakresie informacji ujawnianych w bilansie. Jednym z działań Rady Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (IASB) w ramach *Disclosure Initiative* jest ponowna interpretacja zasady istotności (IFRS Practice Statement, 2016, Exposure Draft ED/2015/8). Zakłada się przy tym, że informacje prezentowane w liczbowej części sprawozdania finansowego, jak i ujawniane w notach są równie istotne dla użytkowników sprawozdań finansowych. Jak rozgraniczyć informacje prezentowane w części liczbowej od części opisowej?¹ Biorąc pod uwagę dominujące obecnie bilansowe podejście do sprawozdania finansowego, kluczowa jest decyzja o ujęciu składników aktywów i zobowiązań, a ujęcie kosztów i przychodów jest ich następstwem. W projekcie Założeń koncepcyjnych MSR/MSSF z maja 2015 roku jest

* dr hab. Stanisław Hońko, Uniwersytet Szczeciński, Instytut Rachunkowości, 71-101 Szczecin, ul. Mickiewicza 64, e-mail: honko@wneiz.pl

¹ W projekcie praktycznego stanowiska nt. stosowania zasady istotności jest mowa o „głównych sprawozdaniach finansowych” (*primary financial statements*), czyli o wszystkich elementach tego sprawozdania z wyłączeniem not. Por. IFRS Practice Statement, 2016, Exposure Draft ED/2015/8.

mowa o tym, że ocena spełnienia kryteriów ujmowania pozycji sprawozdania finansowego ma charakter subiektywny. W wypadku zgodności z definicją aktywów lub zobowiązań, ale niespełnienia kryteriów ujęcia, może zaistnieć potrzeba zamieszczenia informacji w części opisowej sprawozdania. Można wskazać kilka przykładów, gdy od subiektywnej decyzji kierownictwa zależy ujęcie danej pozycji w bilansie czy poza nim. Jednym z nich jest kwalifikacja umów leasingowych, od której zależy, czy skutki tych umów będą widoczne w bilansie leasingobiorcy jednocześnie w aktywach i zobowiązaniach. Artykuł stanowi kontynuację wcześniejszych rozważań poprzedzających wprowadzenie Krajowego Standardu Rachunkowości nr 5 „Leasing, najem, dzierżawa” (Gos, Hońko, Kufel, 2007, s. 27–40).

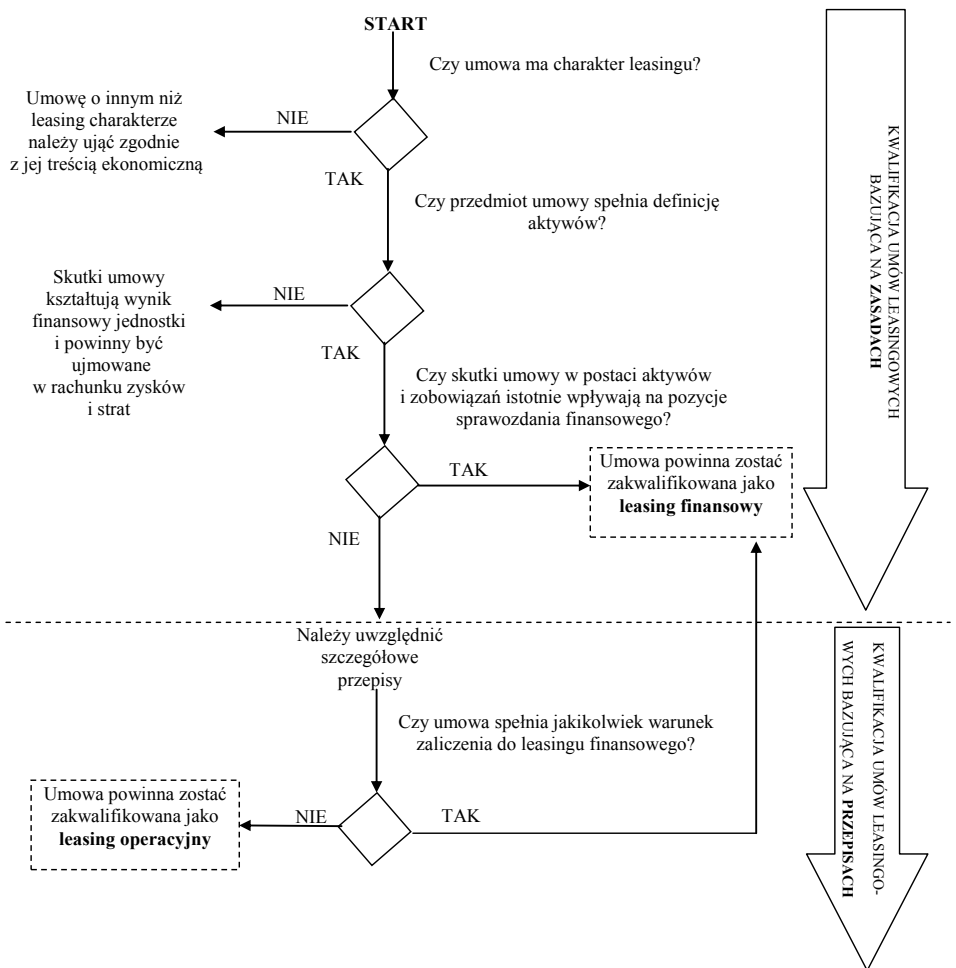
Celem artykułu jest przedstawienie możliwego wpływu uregulowań MSSF 16 „Leasing” na strukturę aktywów i pasywów na przykładzie sprawozdań finansowych wybranych emitentów papierów wartościowych, których akcje są notowane na GPW w Warszawie. Treść artykułu została podporządkowana założonemu celowi i jest podzielona na części stanowiące odpowiedź na pytania badawcze dotyczące:

- a) przyczyn wprowadzenia w MSSF 16 zmienionych zasad ujmowania umów leasingowych;
- b) głównych założeń MSSF 16;
- c) oczekiwanego przez IASB wpływu MSSF 16 na sprawozdania finansowe i wskaźniki analityczne;
- d) skutków rezygnacji z podziału umów na leasing operacyjny i finansowy u leasingobiorców w wybranych jednostkach, których akcje są notowane na GPW.

W części wprowadzającej posłużono się metodą analizy piśmiennictwa, w szczególności najnowszych regulacji w zakresie leasingu. W części empirycznej zastosowano metodę badania dokumentów. Analizie poddano 20 sprawozdań finansowych spółek notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

1. Przyczyny wdrożenia nowych uregulowań w zakresie leasingu

Z powstaniem standardu jest związana pewna legenda. Sir D. Tweedie, przewodniczący IASB w latach 2001–2011, stwierdził że chciałby dożyć dnia, gdy samolot, którym właśnie leci, znajdzie się w bilansie jakiejś linii lotniczej (Lloyd, 2016, s. 1). Ta anegdota zawiera ziarno prawdy, ponieważ od wielu lat wskazywano, że bilansowe uregulowania leasingu nie są zgodne z oczekiwaniami dostawców kapitału, czyli nie zaspokajają potrzeb informacyjnych głównych użytkowników sprawozdań finansowych. Wynika to z niepełnego obrazu aktywów i zobowiązań jednostki, co było przyczyną korygowania danych wejściowych przy analizie wskaźnikowej pozycji bilansowych o pozycje pozabilansowe związane z leasingiem. Z szacunków wynika, że ponad 85% umów leasingowych nie znajduje odzwierciedlenia w bilansie (Lloyd, 2016, s. 1).

Rysunek 1. Algorytm kwalifikacji umów leasingowych

Źródło: Gos, Hońko, Kufel (2007), s. 36.

MSSF 16 jest wspólnym projektem IASB i FASB w odpowiedzi na liczne wątpliwości związane z prawidłową kwalifikacją umów leasingowych i ich prezentacją w sprawozdaniach finansowych. Rezultatem wspólnych prac jest nowe podejście do umów leasingowych wpisujące się w podejście bilansowe. Jego sednem jest identyfikacja praw i obowiązków będących skutkiem umów leasingowych. Zamierzonym skutkiem jest ujmowanie w bilansie praw i obowiązków związanych z umowami leasingu niezależnie od tego, czy została ona zakwalifikowana jako leasing operacyjny, czy finansowy.

Możliwość pozabilansowego wykazywania umów leasingu operacyjnego jest konsekwencją uregulowań MSR 17 „Leasing”, które w Polsce zostały uwzględnione również

w KSR nr 5 „Leasing, najem, dzierżawa”. W § 7 i 8 MSR 17 stwierdza się, że przeniesienie „zasadniczo całego ryzyka i korzyści” na leasingobiorcę przesądza o uznaniu umowy za leasing finansowy. Brak transferu ryzyka i korzyści kwalifikuje umowę jako leasing operacyjny, w którym przedmiot leasingu i związane z nim zobowiązania nie są ujmowane w bilansie. Co prawda standard zawiera wytyczne pozwalające ocenić, czy ryzyko i korzyści zostały przeniesione, jednak kwalifikacja może mieć charakter subiektywny.

Nie można wypracować wyczerpującego zestawu warunków pozwalających na ostateczne potwierdzenie transferu ryzyka i korzyści. Jedną z możliwości jest zaproponowanie algorytmu postępowania uwzględniającego nadrzędne zasady rachunkowości, co przedstawiono na rysunku 1.

Analizując proces zaprezentowany na rysunku 1, można wyodrębnić jego dwa główne etapy. Pierwszy ma ogólny charakter i odnosi się do definicji aktywów i zobowiązań oraz kryteriów ich uznawania oraz zasady wyższości treści ekonomicznej nad formą prawną oraz zasady istotności. Uznanie wpływu skutków danej umowy na bilans za nieistotne otwiera drogę do drugiego etapu, w którym znaczącą rolę odgrywają szczegółowe uregulowania. W przywołanym artykule z 2007 roku stwierdza się, że „większość umów zgodnie z zaproponowanym algorytmem zostanie zakwalifikowana jako leasing finansowy. Dzięki temu w pasywach bilansu zostaną zaprezentowane zobowiązania wynikające z długoterminowej umowy, co będzie zgodne z zasadą ostrożności”. Stwierdzenia te w pewnym sensie były antycypacją MSSF 16, w którym przekazanie ryzyka i korzyści może decydować o rozróżnieniu umów leasingu od umów o świadczenie usług.

2. Kwalifikacja umów leasingu według MSSF 16

MSSF 16 jest najnowszym standardem uchwalonym przez IASB. Data jego wejścia w życie to 1 stycznia 2019 roku. Bezpośredni wpływ na polską rzeczywistość gospodarczą, przede wszystkim w odniesieniu do dużych jednostek, będzie miał po zatwierdzeniu przez Unię Europejską. Oznacza to, że jeszcze co najmniej przez trzy lata będą obowiązywać dotychczasowe regulacje w zakresie kwalifikacji umów leasingowych.

Uregulowania MSSF 16 wpłyną przede wszystkim na sprawozdania leasingobiorców². Nie będą oni odmiennie traktować umów leasingu operacyjnego i finansowego. Nowy standard wprowadza bowiem jedno podejście do różnych odmian leasingu, którego konsekwencje są zbliżone do dotychczas stosowanych rozwiązań w MSR 17 w odniesieniu do umów leasingu finansowego. Twórcy standardu wyszli z założenia, że każda umowa może powodować powstanie praw do korzystania z aktywów przy jednoczesnym powstaniu zobowiązań związanych z pozyskaniem długoterminowych źródeł finansowania (Lloyd, 2016, s. 2).

² MSSF 16 przewiduje również pewne zmiany w rachunkowości leasingodawców (finansujących), szczególnie odnośnie do poszerzenia zakresu obowiązkowych ujawnień. W odniesieniu do tej grupy podmiotów utrzymano odmiennie regulacje w zakresie leasingu finansowego i operacyjnego.

W związku z tym, że stosowanie tego podejścia może być pracochłonne, MSSF 16 przewiduje wyjątki od jego stosowania. Dotyczą one umów, w których przedmiot leasingu ma niską wartość, a także w odniesieniu do umów krótkoterminowych. W wypadku tych wyjątkowych sytuacji nie ujmuje się w bilansie praw i obowiązków związanych z umową leasingu, ale jednorazowo obciąża się rachunek zysków i strat. Co ciekawe, w standardzie jest mowa o istotności w oderwaniu od wartości majątku i skali działalności korzystającego. W § B.4 zakłada się, że różni leasingobiorcy powinni uznać ten sam składnik aktywów za przedmiot niskiej wartości. Chociaż w standardzie nie wskazuje się limitu kwotowego, to w Uzasadnieniu Wniosków informuje się, że rozważano jego ustalenie na poziomie niższym niż 5000 USD (*MSSF 16, Basis...*, 2016, BC 100). Kwota ta miała z założenia dotyczyć sprzętu elektronicznego (tablety, laptopy, telefony komórkowe) czy mniejszych mebli (MSSF 16, § B8). Ocena, czy wartość przedmiotu jest niska, wymaga założenia, że leasingowany przedmiot jest nowy, nawet wówczas, gdy faktycznie jest on używany. Należy również dodać, że skorzystanie z wyjątku dla składników majątku o niskiej wartości nie dotyczy sytuacji, gdy przedmiot umowy jest silnie powiązany z innymi zasobami. Dotyczy to w szczególności sytuacji, gdy w ramach umowy jednostka korzysta z wielu zasobów o niskiej wartości jednostkowej. Ocena możliwości skorzystania z opisywanego wyjątku następuje na podstawie analiz indywidualnych umów (MSSF 16, § 8).

W odniesieniu do okresu umowy wyjaśnia się, że leasing krótkoterminowy to taki, który nie zawiera opcji zakupu przedmiotu umowy, a okres umowy upływa w okresie krótszym niż 12 miesięcy od dnia bilansowego. Standard zawiera jednak zastrzeżenie, że jednostki muszą konsekwentnie korzystać z dopuszczonych wyjątków w ramach każdej grupy leasingowanych składników majątku. W tym wypadku możliwość odstąpienia od stosowania wytycznych MSSF 16 odnosi się do klasy aktywów (MSSF 16, § 8).

Możliwość skorzystania z wyjątków uznania umowy za leasing, o których mowa w § 5–8, powinna być poprzedzona oceną tego, czy umowa rzeczywiście jest umową leasingu. Rozwiązania przyjęte w MSSF 16 są zbliżone do stosowanych w KIMSF 4 „Ustalenie, czy umowa zawiera leasing” i bazują na przekazaniu praw kontroli nad składnikiem aktywów (MSSF, § B9; KIMSF 4, § 9). Warunkiem uznania, że prawo do kontroli aktywów w danym okresie zostało przeniesione, jest stwierdzenie, że klient ma prawo:

- a) do uzyskania zasadniczo wszystkich korzyści ekonomicznych ze stosowania danego składnika oraz
- b) do bezpośredniego wykorzystania zidentyfikowanego składnika.

Bez łącznego spełnienia wymienionych warunków nie można uznać, że umowa zawiera leasing. Szczegółowy opis tych warunków zawierają § B21–B.30, natomiast w § B.31 zamieszczono schemat blokowy, który obrazuje procedurę oceny, czy umowa zawiera leasing.

Wyczerpujący opis uregulowań obszernego MSSF 16 wykracza poza ramy niniejszego artykułu. Aby osiągnąć założony we wstępie cel, należy odnieść się do analizy efektów MSSF 16 opracowanej przez IASB (IFRS 16, 2016, Effects Analysis).

3. Oczekiwany wpływ odejścia od pozabilansowego ujmowania umów leasingu na strukturę bilansu i rachunku zysków i strat

Jak wcześniej wspomniano, z analiz IASB wynika, że większość podmiotów stosujących MSR/MSSF i US GAAP wykazuje pozabilansowo skutki umów leasingowych, co ukazano w tabeli 1. Można przypuszczać, że odejście od pozabilansowego ujmowania umów leasingu operacyjnego wpłynie w szczególności na podmioty z takich branż, jak: linie lotnicze, handel detaliczny, turystyka i rekreacja, transport i telekomunikacja, media, służba zdrowia czy informatyka.

Tabela 1

Udział przedsiębiorstw sporządzających sprawozdania finansowe zgodnie z MSSF/US GAAP, które wykazują pozabilansowo umowy leasingowe

Region	Udział %
Ameryka Północna	62
Europa	47
Azja/Pacyfik	43
Ameryka Południowa	23
Afryka/Bliski Wschód	23

Źródło: *IFRS 16 Leases, Effect...* (2016), s. 14.

Jak wynika z symulacji opracowanej przez IASB, nowy model leasingu będzie w największym stopniu urealniał poziom zobowiązań podmiotów z branży handel detaliczny. Wycinek tej symulacji zawiera tabela 2.

Tabela 2

Szacowane różnice między zobowiązaniami finansowymi zgodnie z MSR 17 i MSSF 16

Branże	Długoterminowe zobowiązania finansowe (w mln USD)		
	Według obowiązujących regulacji (MSR 17)	Według nowych regulacji (MSSF 16)	(Kol. 3:2)
Linie lotnicze	114 818	234 202	204%
Handel detaliczny	378 698	810 171	214%
Turystyka i rekreacja	135 423	218 914	162%
Transport	124 107	192 282	155%
Telekomunikacja	808 574	981 218	121%
Energia	1 017 236	1 035 094	102%
Media	340 330	396 094	116%
Dystrybucja	174 509	199 601	114%
Technologie informatyczne	280 487	337 293	120%
Służba zdrowia	437 284	491 649	112%
Inne	2 629 476	2 936 211	112%
RAZEM	6 440 942	7 832 729	

Źródło: opracowanie własne na podstawie *IFRS 16, Effect...* (2016), s. 58.

Jakie inne zmiany, poza urealnieniem zobowiązań finansowych, są związane z nowym modelem leasingu? W momencie klasyfikacji umowy jako leasing finansowy w miejsce obecnie ujmowanego leasingu operacyjnego nastąpi zmniejszenie kapitału własnego w relacji do sumy bilansowej. Z pewnością wzrost zobowiązań wpłynie niekorzystnie na wskaźnik zadłużenia kapitału własnego. W długim okresie można się spodziewać bezwzględnego zmniejszenia kapitału własnego, gdy utrata wartości leasingowanych aktywów będzie szybsza niż spłata związanych z nimi zobowiązań (Lloyd, 2016, s. 5).

Nowy model rachunkowości leasingobiorców wpłynie również na sprawozdanie z całkowitych dochodów. Nie zmieni on co prawda wyniku finansowego netto, ale wpłynie na wynik z działalności operacyjnej. MSSF 16 wymaga odrębnej prezentacji kosztów związanych z korektami wartości przedmiotu leasingu oraz odsetek od umów leasingu przypadających na dany okres. Skutkiem potraktowania wszystkich umów jak leasingu finansowego będzie zwiększenie kosztów finansowych, co nie wpłynie na wynik z działalności operacyjnej. Spodziewaną konsekwencją wprowadzenia MSSF 16 będzie wzrost EBIT i EBITDA.

Oczekuje się również, że brak możliwości pozabilansowego ujmowania umów leasingu wpłynie na strukturę rachunku przepływów pieniężnych. Część wydatków ujmowanych dotychczas z przepływach z działalności operacyjnej zostanie przeniesiona do przepływów z działalności finansowej.

4. Ocena wpływu nowych regulacji na sprawozdania finansowe wybranych spółek notowanych na GPW w Warszawie

Na tle przedstawionych konsekwencji wdrożenia MSSF 16 nasuwa się pytanie o ich wpływ na podmioty, których akcje są notowane na GPW w Warszawie. Aby odpowiedzieć na to pytanie, ze wszystkich podmiotów notowanych na GPW³ wybrano 100 jednostek o najniższym poziomie aktywów trwałych. Z tej grupy do badania wybrano 20 sprawozdań finansowych, w których wykazano najniższy poziom rzeczowych aktywów trwałych. Drugim kryterium doboru były przychody netto powyżej 1 mln USD. Przyjęto założenie, że w wypadku podmiotów generujących relatywnie wysokie przychody i jednocześnie wykazujących niski poziom rzeczowych aktywów trwałych istnieje prawdopodobieństwo pozabilansowego wykazywania umów leasingu. Selekcja odbywała się na podstawie danych z bazy Orbis Europe. Analizie poddano sprawozdania skonsolidowane za 2014 rok lub nowsze, o ile były dostępne 22 lutego 2016 roku. W razie braku sprawozdań skonsolidowanych w analizie uwzględniono sprawozdania jednostkowe. Zestawienie informacji o podmiotach poddanych badaniu zawarto w tabeli 3.

³ 22 lutego 2016 r. na GPW było notowanych 486 jednostek.

Tabela 3

Lista podmiotów objętych analizą

Lp.	Nazwa spółki			Przychody z działalności operacyjnej [tys. USD]	Rzeczowe aktywa trwale [tys. USD]	Czy jednostka ujawnia kwoty zobowiązań z tytułu leasingu operacyjnego?
1.	KCI S.A.	Finanse	Deweloperzy	1 022	15	Nie
2.	REGNON S.A.	Handel i usługi	Inne	3 173	25	Nie ¹
3.	PC GUARD S.A.	Handel i usługi	Informatyka	151 823	279	Nie
4.	SKYLINE INVESTMENT S.A.	Finanse	Inne	1757	320	Nie
5.	LIVECHAT SOFTWARE SA	Handel i usługi	Informatyka	8671	355	Nie
6.	ADIUVO INVESTMENT S.A.	Przemysł	Farmaceutyczny	3963	493	Tak ²
7.	PMPG POLSKIE MEDIA S.A.	Handel i usługi	Media	17 727	494	Nie
8.	HUBSTYLE S.A.	Handel i usługi	Media	3149	532	Nie
9.	MUZA S.A.	Handel i usługi	Media	8330	592	Nie ³
10.	POWER MEDIA S.A.	Handel i usługi	Informatyka	2789	597	Nie
11.	E-KANCELARIA GRUPA PRAWNO-FINANSOWA S.A.	Finanse	Inne	9559	676	Tak, 390 tys. zł
12.	4FUN MEDIA SA	Handel i usługi	Media	6186	819	Nie
13.	MEDICAL- GORITHMICS S.A.	Handel i usługi	Informatyka	8516	960	Tak, 2,02 mln zł
14.	CI GAMES S.A.	Handel i usługi	Informatyka	31 212	1293	Nie
15.	MIRACULUM S.A.	Przemysł	Farmaceutyczny	10 463	1642	Nie
16.	QUANTUM SOFTWARE S.A.	Handel i usługi	Informatyka	7324	1655	Nie ⁴
17.	CUBE.ITG S.A.	Handel i usługi	Informatyka	41 079	1916	Nie
18.	SMT S.A.	Handel i usługi	Media	68 329	2598	Nie
19.	TRAVELPLANET.PL S.A.	Handel i usługi	Inne	1022	3028	Nie ⁵
20.	PROCAD S.A.	Handel i usługi	Informatyka	14 324	3204	Nie

¹ REGNON S.A. ujawnia jedynie, że w 2014 i 2013 r. Grupa „jako leasingobiorca operacyjny była stroną umów dotyczących wynajmu powierzchni biurowej i magazynowej”.

² W nocie 20 „Zobowiązania i należności warunkowe” ujawnia się, że na 31 grudnia 2014 r. „przyszłe minimalne opłaty z tytułu umów leasingu operacyjnego dotyczą kosztów najmu biura przez Spółkę. Na dzień bilansowy Spółka miała podpisaną umowę najmu na łączną kwotę 255 tys. zł rocznie”.

³ W zasadach (polityce) rachunkowości znajduje się informacja, że „spółki Grupy użytkują środki transportu na podstawie umów leasingu operacyjnego klasyfikowanych jak leasing finansowy, tzn. są one wykazywane i amortyzowane tak samo jak aktywa własne”. W notach informuje się o zobowiązaniach z tytułu leasingu bez wydzielenia leasingu operacyjnego.

⁴ W nocie 15 wyszczególnia się przedmioty leasingu finansowego. Jednostka szczegółowo opisuje również zobowiązania z tytułu każdej umowy.

⁵ W nocie 13 informuje się o zobowiązaniach z tytułu leasingu bez podziału na finansowy i operacyjny.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: klasyfikacji spółek portalu Stockwatch.pl (22.02.2016); danych finansowych z bazy Orbis Europe (22.02.2016); sprawozdań finansowych jednostek za 2014 rok.

Wnioski z przeprowadzonej analizy nie potwierdzają założeń badawczych. Niski poziom rzeczowych aktywów trwałych przy relatywnie wysokich przychodach nie oznaczał, że jednostki korzystały z zasobów na podstawie umów leasingu operacyjnego. Może to być po części związane z tym, że największa grupa jednostek to spółki z branży informatycznej. Osiąganie przychodów przez te jednostki nie jest uwarunkowane posiadaniem kosztownej bazy materialnej. Tym niemniej do działalności niezbędny jest sprzęt komputerowy, który jest często przedmiotem leasingu. Jak wynika z przeglądu sprawozdań finansowych, nie jest to jednak leasing operacyjny.

Z danych ukazanych w tabeli 2 wynika, że jedynie 3 z 20 jednostek informują o zobowiązaniach wynikających z zawartych umów leasingu operacyjnego. Zgodnie z obowiązującym obecnie MSR 17 leasingobiorcy mają obowiązek ujawnienia między innymi łącznej kwoty minimalnych opłat leasingowych z tytułu nieodwoływalnego leasingu operacyjnego w podziale na płatne do roku, od roku do 5 lat i powyżej 5 lat⁴. W żadnym z analizowanych sprawozdań nie znaleziono takich informacji.

Brak informacji o leasingu operacyjnym można odczytywać na dwa sposoby. Po pierwsze, można przyjąć, że umowy są zazwyczaj uznawane za leasing finansowy, ponieważ „zasadniczo całe ryzyko i korzyści” przechodzi na leasingobiorcę. Jeżeli przyjąć ten tok myślenia, wówczas należałoby stwierdzić, że wpływ nowych zasad kwalifikacji umów na strukturę bilansu, rachunku zysków i strat oraz rachunku przepływów w odniesieniu do jednostek notowanych na GPW będzie mniejszy, niż szacuje IASB. Nie zmienia się również istotnie wskaźniki analityczne (np. płynności bieżącej) czy EBITDA. Na podstawie przeanalizowanej próby nie można potwierdzić nagminnego wykazywania umów leasingowych poza bilansem, o czym pisał IASB w analizie efektów wdrożenia (*IFRS 16, Effect...*, 2016, s. 15–19).

Drugi kierunek interpretacji wiąże się z niedoskonałością ujawnień w sprawozdaniach finansowych, w których informacje o leasingu operacyjnym są szczątkowe. Tylko niektóre sprawozdania zawierały jednoznaczną informację, że podmiot nie jest stroną umów leasingu operacyjnego. W pozostałych przypadkach trudno ocenić, czy podmiot nie zawarł takich umów, czy nie poinformował o zobowiązaniach, które się z nimi wiążą. Można również przypuszczać, że w niektórych jednostkach zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego zostały potraktowane podobnie do umów najmu. Nie są one wykazywane w bilansie, o ile są na bieżąco spłacane. Zobowiązania związane z zawartymi umowami nie są także ujawniane w informacji dodatkowej. Warto dodać, że MSSF 16 będzie miał wpływ nie tylko na umowy leasingowe, ale też na umowy najmu/dzierżawy. Być może przyczyni się to do urealnienia poziomu prezentowanych zobowiązań.

⁴ MSR 17 Leasing, § 35.

Uwagi końcowe

H. Hoogervorst, przewodniczący IASB, ogłaszając MSSF 16, stwierdził, że przenosi on uregulowania leasingu w rachunkowości do XXI wieku, kończąc zgadywaną co do rzeczywistych, a często znacznych zobowiązań leasingowych (www.ifrs.org). Zobowiązania wyjdą z gąszczy pozycji pozabilansowych i trafią na właściwe miejsce – czyli do bilansu. Tę zmianę należy niewątpliwie ocenić pozytywnie. Można jednak przypuszczać, że dla niektórych podmiotów wdrożenie nowych rozwiązań będzie czasochłonne i kosztowe (Kuzior, 2015, s. 129). Nakłady te są uzasadnione, aby sprawozdania finansowe lepiej odzwierciedlały treść ekonomiczną leasingu i umożliwiały prawidłowe obliczenie wskaźników analitycznych.

Wyniki analizy możliwego wpływu MSSF 16 na wybrane spółki notowane na GPW są dla autora nieco zaskakujące. Być może niewielki udział umów leasingu operacyjnego jest charakterystyczny dla próby dobranej według wyżej opisanych zasad, a w innych próbach mógłby być bardziej zbliżony do statystyk prezentowanych przez IASB. Z pewnością analizowana kwestia wymaga dalszych badań, na przykład na podstawie sprawozdań finansowych spółek z danej branży.

Literatura

- IFRS Practice Statement: Application of Materiality to Financial Statements, Exposure Draft ED/2015/8.* (2015). London: IFRS Foundation.
- IFRS 16 Leases, Basis for conclusions.* (2016). London: IFRS Foundation.
- IFRS 16 Leases, Effects Analysis.* (2016). London: IFRS Foundation.
- IFRS 16 Leases.* (2016). London: IFRS Foundation.
- Gos, W., Hońko, S., Kufel, T. (2007). Wpływ kryteriów kwalifikacji umów leasingowych na zawartość informacyjną sprawozdań finansowych. *Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości*, 40 (96).
- Kuzior, A. (2015). Ku nowym zasadom rachunkowości leasingu. Perspektywa korzystającego. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego*, 873, *Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia*, 77, 123–130.
- Lloyd, S. (2016). *A New Lease of Life, Investor Perspectives*. London: IFRS Foundation. Pobrane z: http://www.ifrs.org/Alerts/Publication/Documents/2016/Investor-Perspectives_A-New-Lease-of-Life.pdf (22.02.2016).
- MSR 17 Leasing.* (2011). London: IFRS Foundation, Warszawa: Stowarzyszenie Księgowych w Polsce. www.ifrs.org (22.02.2016).
- www.ifrs.org/Alerts/PressRelease/Pages/IASB-shines-light-on-leases-by-bringing-them-onto-the-balance-sheet.aspx (22.02.2016).

THE IMPACT ASSESSMENTS OF PRINCIPLES FOR RECOGNIZING LEASING CONTRACTS IN ACCORDANCE WITH IFRS 16 ON FINANCIAL REPORTS OF SELECTED COMPANIES LISTED ON WARSAW STOCK EXCHANGE

Abstract: *Purpose* – the analysis of new IFRS 16 influence on assets and liabilities of selected companies listed on Warsaw Stock Exchange.

Design/methodology/approach – in the introductory part was used method of analysis of the literature, in particular the latest regulations in the field of leasing. In the empirical part the primary research method was document analysis.

Findings – the result of the research is that new leasing model, introduced by IFRS 16 will not have a significant impact on the balance sheet and profit and loss account analysed companies.

Originality/value – IFRS 16 is the newest standard issued by the IASB, and the analysis of its possible consequences in the Polish conditions have not been published.

Keywords: leases, disclosure analysis in financial reports

Cytowanie

Hońko, S. (2016). Ocena wpływu zasad ujmowania umów leasingowych według MSSF 16 „Leasing” na sprawozdania finansowe wybranych spółek notowanych na GPW. *Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia*, 2/1 (80), s. 41–51; www.wneiz.pl/frfu.

